

Bijdrage van de Oudercommissie VGR 18

Advies: aannemelijkheid, ruimhartigheid en eerlijkheid

De Oudercommissie heeft in juni 2024 het advies ‘aannemelijkheid, ruimhartigheid en eerlijkheid als leidende principes in de hersteloperatie’ uitgebracht.

Het advies werd uitgebracht in reactie op de ontwikkelingen rondom de schaderoute van Stichting Gelijkwaardig Herstel. In de media werd een eenzijdig beeld geschetst van mogelijke kosten die gepaard zouden gaan met voortzetting van deze, door gedupeerde ouders zeer gewaarde, schaderoute. De afhandeling van schades via de methode van SGH kwam tot stilstand. Terwijl opschaling van deze werkwijze broodnodig was, om te kunnen komen tot de zo gewenste versnelling in de hersteloperatie. Het enorme uitvoeringsapparaat wat tot dusver is opgetuigd heeft immers niet opgeleverd wat er van verwacht mag worden. Ondanks constante ‘verbouwingen’ en uitbreidingen bij CWS, wordt vooralsnog geen noemenswaardige resultaat behaald. De Oudercommissie heeft dan ook met ongeloof waargenomen dat de enige route waar recht wordt gedaan aan leidende principes als aannemelijkheid en ruimhartigheid, en waar de menselijke maat echt centraal staat, tot stilstand kwam. En dat er bovendien een uiterst negatief frame van gedupeerden in de media ontstond (“graiers”).

De Oudercommissie heeft er daarom voor gepleit de onafhankelijke aanpak van SGH zo spoedig mogelijk voort te zetten.

Advies: afhandeling aanvullende schades (portaal en digitale route)

In augustus 2024 heeft de Oudercommissie advies uitgebracht over de afhandeling van aanvullende schades. Daarin zijn ook specifieke aanbevelingen aangenomen t.a.v. het portaal en de digitale route. De Oudercommissie vreest dat de wirwar aan schaderoutes leidt tot veel onduidelijk voor ouders én concurrentie tussen de routes. Temeer er gebruik wordt gemaakt van verschillende schadekaders. Ten aanzien van de digitale route geldt bovendien dat vraagtekens worden geplaatst bij zowel de uitvoerbaarheid, bijvoorbeeld t.a.v. de aan te leveren bewijslast bij de schadeposten. Ook is er zorg of er voldoende (emotionele) begeleiding beschikbaar is. Ook spreekt de Oudercommissie zorg uit over de toegankelijkheid van schaderoutes voor ex-toeslagpartners. Een groep die tot nu toe steeds aan het kortste eind lijkt te trekken.

De Oudercommissie adviseert daarom het volgende:

- Wees eenduidig in aanpak en kader door schadekaders van de verschillende schaderoutes te synchroniseren. Dit maakt het complementaire stelsel duidelijker en begrijpelijker voor ouders.
- Dit synchroniseren van de schadekaders vormt een noodzakelijke voorwaarde voor de realisatie van het informatieportaal. Ouders kunnen alleen dan een goede afweging maken voor een route, als de schadekaders uniform en begrijpelijk zijn.
- Beperk de benodigde bewijslast in de digitale route tot het minimum.
- Kies voor een gefaseerde aanpak bij het openstellen van de digitale route. Door te starten met een beperkte groep/ in pilotvorm, kan de route nog worden aangepast waar nodig. Neem in deze lerende aanpak ook een evaluatie van de schadeposten mee. Voeg schadeposten toe waar nodig/ mogelijk.
- In alle routes moet het ‘menselijk gezicht (van de overheid)’ geborgd zijn – mocht er een digitale route komen, dan moet begeleiding door een medewerker (van UHT) steeds beschikbaar zijn.
- Daarnaast dienen er voldoende ondersteunende informatiesessies / interactieve webinars te worden georganiseerd. Kies voor meerdere kanalen, aansluitend bij de behoefte van gedupeerden.
- Het moet te allen tijde mogelijk zijn om te kunnen overstappen van de digitale naar een andere route.
- De aanmeldtermijn voor aanvullende schaderoutes voor gedupeerden die vóór 1 augustus 2024 een (onherroepelijke) integrale beoordeling hebben gehad, dient opgeschoven te worden. Zowel SGH, CWS, de regieroute VSO als de digitale route zijn nog volop in (door)ontwikkeling. Er is nog veel onduidelijk. Op dit moment kan niet van ouders verwacht worden dat ze een goed onderbouwde keuze kunnen maken voor één van de routes. Om die reden dient de deadline voor aanmelding voor aanvullende schade voor deze groep (31-12-2024), te worden opgerekt.

- Ex-toeslagpartners dienen toegang te krijgen tot de aanvullende schaderoutes. Het departement dient hierover helder naar hen te communiceren: wie krijgt wanneer toegang tot welke schaderoute.

SBN

De Oudercommissie heeft casuïstiek aangeleverd aan het departement waaruit blijkt dat gedupeerden nog steeds problemen ervaren bij het loket al betaalde schulden. De schoen wringt met name rondom bewijslast. De Oudercommissie is van mening dat ook in de uitvoering van deze regeling, principes als aannemelijkheid en ruimhartigheid centraal zouden moeten staan.

Wachtenden IB

Tot slot spreekt de Oudercommissie wederom haar zorg uit over ouders die (niet zelden als gevolg van een brief van UHT dat ze mogelijk gedupeerd zijn) zich hebben aangemeld voor een integrale beoordeling en die na de eerste, lichte toets zijn afgewezen (ca. 1/3 van de wachtenden op IB).

Voor deze wachtenden geldt dat er dikwijls sprake is van problematiek op meerdere fronten, waaronder schulden. Voor hen is er echter nog geen zicht op een pauzeknop. Terwijl in voorkomende gevallen de schuldeisers wel op hen af komen. In de praktijk zien we aarzeling bij gemeenten om een schuldentraject op te starten. In plaats daarvan wordt afgewacht of/tot personen erkend gedupeerd zijn. In dat geval kunnen schulden worden ingediend bij SBN.